

Předpisy pro obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami v Evropské unii

Úvod do CITES a její implementace v Evropské unii

Příroda

Europe Direct je služba, která vám pomůže odpovědět na
otázky týkající se Evropské unie

Bezplatná telefonní linka (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Někteří operátoři mobilních sítí neumožňují přístup
k číslům 00800 nebo mohou tyto hovory účtovat.

Mnoho doplňujících informací o Evropské unii je k dispozici na internetu.
Můžete se s nimi seznámit na evropském serveru (<http://europa.eu>).

Katalogové údaje jsou uvedeny na konci této publikace.

Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007

ISBN 978-92-79-05424-2

© Evropská společenství, 2007

Kopírování je povoleno pouze se souhlasem autora.

Printed in Belgium

Vytištěno na neběleném papíře

(<http://ec.europa.eu/environment/ecolabel>)

Předpisy pro obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami v Evropské unii

Úvod do CITES a její implementace
v Evropské unii

Obrázky zleva doprava:

Cover page: Photodisc; Digitalvision.

P.4 : Photodisc.

P.7 : Photodisc.

P.9 : Photodisc.

P.14 : Photodisc.

P.17 : Photodisc.

P.19 : Ute Grimm (BFN).

P.21 : Christine Warren.

Text pro Evropskou komisi připravil TRAFFIC Europe na základě zakázky 07.0402/2005/399949/MAR/E2

Obsah

O této příručce	7
Co je CITES?	8
Proč je CITES nezbytná?	8
Jak pracuje CITES?	8
Strany CITES	8
Přílohy CITES	8
Sekretariát CITES	9
Trvalé výbory CITES	9
Stálý výbor	9
Výbory pro živočichy a pro rostliny	9
Výbor pro názvosloví	10
Konference stran CITES	10
Usnesení a rozhodnutí CITES	10
Exportní kvóty CITES	10
CITES a Evropská unie	11
Nařízení Rady (ES) č. 338/97	11
Nařízení Komise (ES) č. 865/2006	11
Přílohy	12
Hlavní rozdíly mezi CITES a nařízením EU pro obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami	13
Mezinárodní obchod: povolení, potvrzení a oznámení pro účely obchodu	13
Pozastavení dovozu do EU	14
Všeobecné odchylky z dovozních a vývozních podmínek	15

Vnitřní obchod v Evropské unii	15
Značení a označování živých zvířat a výrobků z volně žijících druhů	15
Transport, držení a přesuny exemplářů	16
Koordinace obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami v rámci EU	16
Gaboronský dodatek a přístup Evropského společenství k úmluvě CITES	17
Aktuální stav ratifikace gaboronského dodatku k úmluvě CITES	17
Důvody ratifikace gaboronského dodatku	17
Dodatečná podpora a financování úmluvy a smluvních stran	18
Hlasovací práva	18
Mezinárodní podpora provádění úmluvy	18
Program MIKE	18
Udržitelné rybářství v Kaspickém moři	18
Projekt CITES-ITTO o provádění úmluvy CITES v oblasti dřevin	19
Další informace o předpisech EU v oblasti obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami / CITES	20
Webové stránky členských států EU	20

O této příručce

Evropská unie (EU) nese jako jeden z nejvýznamnějších trhů s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami a jejich částmi a odvozeninami z nich mimořádnou odpovědnost za to, aby obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami a výrobky z nich byl trvale udržitelný a nevedl k ohrožení druhů. Po mnoho let byla legislativa, kterou se tento obchod řídí, ochrannou prioritou a Evropská unie (tehdy Evropské hospodářské společenství) již od roku 1984 zavádí opatření Úmluvy o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES) prostřednictvím předpisů Evropského společenství pro obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami, uváděné dále jako předpisy EU pro obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami.

Účelem této příručky je to, aby byla používána jako „průvodce pro začátečníky“ nebo jako první referenční materiál pro každého, kdo chce získat rychlý přehled o CITES, předpisech EU pro obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami a jejich hlavních opatřeních. Není v žádném případě vyčerpávající; má těm, pro něž je problematika obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami nová, poskytnout stručný přehled hlavních problémů. Podrobnější *Uživatelská příručka k předpisům EU pro obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami (Reference Guide to the EC Wildlife Trade Regulations)*, která vysvětluje všechna související opatření i předpisy pro obchod s druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin chráněnými CITES a předpisy EU pro obchod s druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, je k dispozici v angličtině na následující webové stránce: http://ec.europa.eu/environment/cites/home_en.htm.

Co je CITES?

CITES je Úmluva o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, mezinárodní vládní dohoda, která vstoupila v platnost v roce 1975. Jejím účelem je zajistit, aby žádné druhy volně žijící fauny nebo planě rostoucí flóry nebyly vystaveny neudržitelnému využívání pro mezinárodní obchod.

Dnes CITES poskytuje různé stupně ochrany více než 30 000 druhům živočichů a rostlin, ať už se s nimi obchoduje jako s živými či neživými exempláři, částmi (např. slonovina nebo kůže) nebo odvozeninami z nich (např. léky vyrobené ze živočichů nebo rostlin). Členské země, známé jako strany CITES, jednájí společně při usměrňování obchodu s druhy uvedenými v jedné ze tří příloh CITES (viz níže). V červnu 2007 měla CITES 172 stran.

Proč je CITES nezbytná?

Mezinárodní problémy potřebují mezinárodní řešení: protože obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami překračuje hranice států, snaha o jeho usměrňování vyžaduje mezinárodní spolupráci za účelem chránit některé druhy před nadměrným využíváním. CITES byla v duchu takovéto spolupráce koncipována.

Text úmluvy stanovuje široký zákonný rámec pro regulování mezinárodního obchodu. Po stranách CITES se požaduje provádění všech opatření úmluvy a dále uzákonění národních legislativ, umožňujících zabavení exemplářů, získaných nezákonným způsobem, ukládání pokut za nezákonný obchod a jmenování výkonných a vědeckých orgánů CITES. To znamená, že všechny strany CITES sdílejí zákonný rámec a běžné procedurální mechanismy, jimiž regulují mezinárodní obchod s exempláři druhů uvedených v přílohách CITES. Do těchto procedurálních mechanismů jsou zahrnuty podmínky

pro obchod se státy, které nejsou stranami CITES, které jsou obdobné jako podmínky regulující obchod mezi stranami CITES.

Jak pracuje CITES?

Strany CITES

Podle podmínek CITES je mezinárodní obchod s druhy uvedenými v některé z příloh povolen pouze tehdy, neohrožuje-li přežití druhu ve volné přírodě. Aby mohla činit takováto posouzení, je každá strana povinna ustanovit **vědecký orgán**. **Výkonný orgán** vydává povolení k obchodu v návaznosti, tj. na základě informace obdržené od vědeckého orgánu. Je pak věcí národních kontrolních orgánů, např. celních úřadů a policie, aby kontrolovaly, zda zásilky mají požadovaná povolení.

Informace o kontaktech na příslušné výkonné a vědecké orgány každé z 27 členských zemí EU jsou k dispozici na http://ec.europa.eu/environment/cites/home_en.htm. Kontakty na všechny strany CITES, včetně těch, které nejsou členy EU, jsou k dispozici na http://www.cites.org/common/directy/e_directy.html.

Přílohy CITES

Druhy mohou být zařazeny v jedné ze tří příloh CITES, ve většině případů dle jejich biologického stavu a vlivu, který by na tento stav mohl mít mezinárodní obchod. Příloha I uvádí druhy, které jsou ohrožené vyhynutím a jsou nebo mohou být ovlivněny mezinárodním obchodem – všeobecně je veškerý mezinárodní obchod s těmito druhy zakázán, i když ve výjimečných situacích může být povolen. Většina druhů je však uvedena v příloze II, obsahující druhy, jež nejsou přímo ohroženy vyhynutím, ale mohly by být, pokud by obchod s nimi nebyl přísně kontrolován. Kromě toho jsou některé druhy v příloze II uvedeny proto, že se podobají druhům na seznámkách již uvedeným – zahrnutí těchto tzv. “podobných” druhů usnadňuje výkonným i vědeckým orgánům a kontrolním úřadům dohled

nad mezinárodním obchodem. Mezinárodní komerční obchod s rostlinami a živočichy uvedenými v příloze II je povolen pod podmínkou, že každou zásilku doprovází platné povolení. Příloha III zahrnuje druhy podléhající regulaci v jednotlivých členských zemích a u nichž je pro kontrolu mezinárodního obchodu nutná spolupráce ostatních členských zemí.

Sekretariát CITES

Program OSN pro životní prostředí zřizuje sekretariát CITES se sídlem ve švýcarské Ženevě. Má koordinační, poradní a servisní úlohu, zásadní pro fungování úmluvy. Konference stran CITES (CITES-COP), která se svolává přibližně každé tři roky, ustavila řadu trvalých výborů, které hrají významnou roli také během tříletých období mezi konferencemi.

Trvalé výbory CITES

Stálý výbor

Stálý výbor poskytuje metodické vedení, pokud jde o provádění úmluvy a dohlíží na vedení rozpočtu sekretariátu. Kromě těchto klíčových funkcí koordinuje a dohlíží v případě potřeby na práci ostatních výborů a pracovních skupin, plní svoje úkoly zadané mu konferencí stran a zpracovává návrhy usnesení pro jednání na konferenci stran.

Výbory pro živočichy a pro rostliny

Výbor pro živočichy a výbor pro rostliny poskytují odborné biologické a jiné specializované znalosti o živočišných

a rostlinných druhích, které jsou (nebo se mohou stát) předmětem kontroly obchodu ze strany CITES. Poskytují odbornou pomoc při rozhodování, týkajícího se druhů, které jsou nebo mohou být zařazeny do příloh CITES. Oba tyto výbory mají obdobnou působnost, do které patří provádění pravidelných posouzení druhů za účelem zajištění jejich zahrnutí do vhodných příloh CITES, a oznamování případů, kdy jsou určité druhy předmětem neudržitelného obchodu a doporučování nápravných opatření (prostřednictvím procesu známého jako „Review of Significant Trade“ (posuzování závažnosti obchodování s faunou a flórou z hlediska jejich zachování a ochrany)).

Výbor pro názvosloví

Výbor pro názvosloví doporučuje názvy živočišných a rostlinných druhů, a to až na úroveň poddruhů nebo botanických odrůd pro jednotné používání v přílohách a dalších dokumentech CITES. Významným aspektem práce výboru pro názvosloví je ověřování, zda změny v názvech, používaných pro dané druhy, nezpůsobí změny v oblasti ochrany příslušného taxonu.

Konference stran CITES

Na konferenci stran CITES strany zvažují návrhy na aktualizaci příloh, hodnotí provádění CITES a dosažený pokrok a doporučují opatření pro zvýšení efektivity úmluvy. Změny příloh CITES, rozhodnutí a usnesení vstupují v platnost 90 dní po ukončení konference. Za účelem zajištění právní závaznosti v rámci Evropské unie jsou tyto pozměňovací návrhy začleňovány do předpisů Evropské komise. Stávající předpisy platné v EU pro uplatňování CITES - viz "CITES a Evropská unie."

Usnesení a rozhodnutí CITES

Na každé konferenci stran CITES strany zvažují otázky týkající se provádění, výkladu a prosazování úmluvy a jeho účinnosti, což vyústí přijetím nebo přepracováním usnesení nebo rozhodnutí konference stran CITES. Usnesení jsou obecně určena k zajištění dlouhodobého řízení, zatímco rozhodnutí jsou většinou směřována na konkrétní orgány CITES (např. výbor pro živočichy, sekretariát CITES) a jsou formulována tak, aby obsahovala konkrétní termín. Usnesení a rozhodnutí jsou důležitým nástrojem vývoje úmluvy, ale nejsou právně závazná, proto je strany nemusí provádět.

Exportní kvóty CITES

V textu úmluvy není žádné zvláštní doporučení k zavedení kvót, omezujících obchod s druhy z příloh. Nicméně použití vývozních kvót se stalo efektivním nástrojem pro regulaci mezinárodního obchodu s volně žijící faunou a planě rostoucí flórou. Vývozní kvóty jsou obvykle zaváděny jednotlivými stranami na základě dobrovolného rozhodnutí, mohou být však stanoveny i konferencí stran CITES. Ve většině případů se vývozní kvóta vztahuje ke kalendářnímu roku (1. leden – 31. prosinec). Předtím, než strana může vydat povolení k vývozu exemplářů druhů uvedených v příloze I a II, musí vědecký orgán státu určit, zda navržený vývoz nezpůsobí újmu přežití druhu (tzv. „non-detriment finding“ (zjištění o neškodlivosti)). Stanovení vývozní kvóty některou ze stran musí ve svém důsledku splňovat požadavky tohoto doporučení při stanovení maximálního počtu exemplářů druhů, které smí být vyvezeny v průběhu roku bez škodlivého vlivu na přežití druhu ve volné přírodě.

CITES a Evropská unie

Co se týče Evropské unie, kompetence regulace obchodu s druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin má Evropské společenství (ES). ES je však omezeno při plnoprávném naplňování své funkce, neboť v současné době není stranou úmluvy. Jako jedna z nejstarších mezistátních environmentálních dohod předvíдалa úmluva pouze členství států. Od té doby se pro dohody stalo běžným zvykem, že umožňují členství regionálních organizací pro ekonomickou integraci (REIO), t.j. nadnárodních organizací založených suverénními státy, které na ně přenáší všechny nebo část svých kompetencí. Dodatek CITES z Gaborone, který byl přijat na 4. konferenci stran CITES v roce 1983, umožnil vstup REIO a umožňuje tak Evropské unii stát se stranou úmluvy. Zatím však nevstoupil v platnost.

CITES je v rámci celé EU prováděna prostřednictvím předpisů, které se vztahují přímo na členské státy. Stávající předpisy platné v EU pro zavádění CITES:

1. Rámcová legislativa: *Nařízení Rady (ES) č. 338/97 ze dne 9. prosince 1996 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi*; stejně jako přílohy tohoto nařízení, obsahující seznam druhů, jejichž obchodování podléhá regulaci.
2. Implementační předpis: *Nařízení Komise (ES) č. 865/2006 ze dne 4. května 2006 o prováděcích pravidlech k nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi*.

Tato dvě nařízení představují zákonný rámec pro všechny vlády zemí EU a regulují mezinárodní i vnitřní obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami v EU.

Nařízení Rady (ES) č. 338/97

Nařízení Rady (ES) č. 338/97 poskytuje obecný zákonný rámec a stanovuje opatření pro obchod v rámci EU i dovoz, vývoz a zpětný vývoz exemplářů druhů uvedených ve čtyřech přílohách tohoto nařízení (*další podrobnosti o přílohách viz níže*). Stanovuje také postupy a dokumenty požadované pro tento obchod (např. dovozní a vývozní povolení, potvrzení o zpětném vývozu, oznámení o dovozu a potvrzení pro vnitřní obchod). Mezi další body patří přesun živých exemplářů a druhy přestupků. Nařízení také ustanovuje různé orgány na úrovni EU, např. výbor pro otázky obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami, vědeckou prověřovací skupinu (SRG) a skupinu pro prosazování, jež jsou tvořeny zástupci členských států a svolávány a vedeny Evropskou komisí (*další podrobnosti viz níže*).

Nařízení Komise (ES) č. 865/2006

Nařízení Komise (ES) č. 865/2006 stanovuje podrobnější pravidla týkající se provádění *nařízení Rady ES č. 338/97* a určuje praktické aspekty regulace obchodu s volně žijící faunou a planě rostoucí flórou. Stanovuje standardní vzory formulářů, které musí být používány pro povolení, potvrzení, oznámení a žádosti o tyto dokumenty, stejně jako vzory štítků pro exempláře pro vědecké účely. Jsou zde uvedena doplňková pravidla pro vydávání těchto dokumentů, jejich platnost a používání. Mezi další body tohoto nařízení patří ustanovení, týkající se zvířat narozených a odchovaných v zajetí, uměle vypěstovaných rostlin, exemplářů osobního nebo rodinného charakteru a označování určitých exemplářů.

Přílohy

Nařízení EU pro obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami obsahuje 4 přílohy (A, B, C a D). Přílohy A, B a C z velké části odpovídají přílohám CITES I, II a III, obsahují ale také druhy, které nejsou uvedeny v CITES a jsou chráněny vnitřní legislativou EU. Příloha D, pro kterou v CITES neexistuje žádný ekvivalent, zahrnuje druhy, které by mohly být vhodné pro zařazení do některé z ostatních příloh a u nichž je proto úroveň dovozu do EU sledována; často se označuje jako "monitorovací seznam". Pro sladění s ostatními směrnice EU pro ochranu původních druhů, např. **Směrnice o stanovištích**¹

a **Směrnice o ptácích**², jsou některé původní druhy uvedené v přílohách CITES II a III uvedeny v příloze A. Skupiny druhů zahrnutých v přílohách předpisů EU pro obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami jsou uvedeny v tabulce 1.

Členské státy mohou navíc přijmout národní opatření, například týkající se chovu nebo obchodu s druhy uvedenými v přílohách. Příslušné informace podají výkonné orgány těch kterých členských států.

Podobně jako u CITES, předpisy EU pro obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami obecně zahrnují všechny exempláře druhů živočichů a rostlin uvedených v přílohách, ať

Tabulka 1

Příloha	
Příloha A	<i>všechny druhy uvedené v příloze I CITES, kromě těch, u nichž členský stát EU uplatnil výhradu některé druhy uvedené v přílohách II a III CITES, pro něž EU přijala přísnější vnitřní opatření některé druhy neuvedené v CITES</i>
Příloha B	<i>všechny ostatní druhy uvedené v příloze II CITES, kromě těch, u nichž členský stát EU uplatnil výhradu některé druhy uvedené v příloze III CITES některé druhy neuvedené v CITES</i>
Příloha C	<i>všechny ostatní druhy uvedené v příloze III CITES, kromě těch, u nichž členský stát EU uplatnil výhradu</i>
Příloha D	<i>některé druhy uvedené v příloze III CITES některé druhy neuvedené v CITES</i>

1) Směrnice o stanovištích: směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

2) Směrnice o ptácích: směrnice Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků.

živé nebo neživé, včetně částí a odvozenin z nich. Nicméně, stejně jako u příloh CITES, některé části a odvozeniny jsou osvobozeny od těchto ustanovení prostřednictvím poznámek k přílohám.

Hlavní rozdíly mezi CITES a nařízením EU pro obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami

Nařízení EU pro obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami neprovádí pouze ustanovení a většinu usnesení CITES, ale v některých ohledech přesahují požadavky úmluvy:

- ▶ Nařízení EU stanovuje přísnější dovozní podmínky než ty, jež uplatňuje CITES. Dovozní povolení se požadují nejen pro druhy uvedené v příloze A, ale také pro druhy uvedené v příloze B. Oznámení o dovozu se vyžaduje pro přílohy C a D.
- ▶ Některé druhy uvedené v příloze II CITES jsou uvedeny v příloze A nařízení EU a nelze tedy s nimi obchodovat nebo je využívat pro komerční účely.
- ▶ Živé exempláře druhů uvedených v přílohách A a B lze do EU dovážet pouze v případě, že příjemce je vhodně vybaven pro chov a péči o tyto exempláře – CITES vyžaduje vhodnou péči a chov pouze při dovozu živých exemplářů uvedených v příloze I.
- ▶ Nařízení EU reguluje obchod uvnitř a mezi členskými státy EU – tzv. vnitřní obchod – stejně jako mezinárodní obchod s nečlenskými státy EU – CITES reguluje pouze mezinárodní obchod.
- ▶ *Nařízení (ES) 338/97* opravňuje členské státy EU pozastavit dovoz s ohledem na určité druhy a státy (záporné stanovisko vědecké prověřovací skupiny EU a pozastavení importu do EU), i když je obchod v rámci CITES povolen.

Přestože nařízení EU pro obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami platí přímo ve všech členských státech EU, je třeba příslušná prováděcí ustanovení transponovat do národní legislativy a doplnit národními zákony v případě záležitostí, spadajících do svrchovanosti členského státu, např. pokut. Každý členský stát EU má navíc legislativu vztahující se k ochraně biodiverzity a druhů, veterinární a rostlinolékařská opatření a opatření v oblasti péče o pohodu zvířat i celní předpisy.

Mezinárodní obchod: povolení, potvrzení a oznámení pro účely obchodu

V případě obchodování mezi zeměmi EU a třetími státy a obráceně (dovoz, vývoz a zpětný vývoz) je u živočišných a rostlinných druhů (nebo jejich částí či odvozenin z nich) uvedených v některé z příloh vyžadováno povolení, potvrzení nebo oznámení. Zvláštní potvrzení se požaduje také pro vnitřní obchod v rámci EU u druhů uvedených v příloze A. Dokumenty lze vydat pouze v případě, že jsou splněny určité podmínky, a musí být celním úřadům předloženy ještě předtím, než je zásilka vpuštěna do EU, nebo než může EU opustit. O tom, zda byly tyto podmínky splněny nebo ne, rozhoduje určený výkonný orgán daného členského státu ve spolupráci s národním vědeckým orgánem. Tento proces může zahrnovat následující otázky:

- ▶ zda obchod ohrozí (=poškodí) přežití druhu ve volné přírodě
- ▶ zda byl exemplář získán legálně nebo ne
- ▶ v případě živých exemplářů, zda je exemplář řádně připraven k transportu
- ▶ v případě živých exemplářů druhů uvedených v přílohách A nebo B, zda má dovozce vhodné zařízení pro chov a péči o živé exempláře

Pozastavení dovozu do EU

Evropská komise může pozastavit dovozy určitých druhů z určitých zemí do EU. O pozastavení dovozu se rozhodne poté, co vědecká prověřovací skupina vydá negativní stanovisko a konzultuje ho s příslušným státem (státy). Negativní stanovisko se vydá v případě, že dovoz může mít zhoubný dopad na stav ochrany druhů – jakmile je vydáno *negativní stanovisko*, nelze dovozní povolení vydat pro druhy, pocházející z příslušného státu. *Negativní stanoviska* mají dočasný charakter a mohou být zrušena ihned po poskytnutí nových údajů o obchodu nebo stavu ochrany druhů v příslušné zemi a řeší příslušný problém.

Nicméně, Evropská komise může také pozastavit dovozy dlouhodobě přijetím tzv. "Nařízení o pozastavení dovozu", která se zveřejňují v Úředním věstníku. Stejně jako *negativní stanoviska* se dlouhodobá **pozastavení dovozu** vydávají v případech, kdy se jeví, že dovoz bude mít zhoubný vliv na stav ochrany druhů a příslušný stát neposkytne informace dokazující opak. Pozastavení dovozu mohou být navíc také vydány pro živé exempláře druhů uvedených v příloze B, pokud mají vysokou úmrtnost během transportu, nebo pravděpodobně nepřežijí v zajetí značnou část jejich potenciální délky života. Dovozy mohou být také pozastaveny pro živé exempláře druhů, jejichž zavlečení do EU představuje ekologickou hrozbu pro volně žijící živočichy a planě rostoucí rostliny, patřící mezi původní druhy v rámci EU.

Seznam takových pozastavení dovozu je zveřejněn v *Úředním věstníku Evropské unie*. Seznam aktuálních negativních stanovisek je možné získat on-line v databázi Světového centra pro monitoring ochrany přírody Programu OSN pro životní prostředí (UNEP-WCMC):

http://sea.unep-wcmc.org/eu/Taxonomy/library/docs/SRG_opinions/English/species_negative_opinions.xls

Databázi druhů uvedených v přílohách nebo druhů, pro něž platí zákaz dovozu lze ověřit na odkazu the database of species listed under the EU Wildlife Regulation na www.unep-wcmc.org.

Všeobecné odchylky z dovozních a vývozních podmínek

Protože hlavním smyslem CITES a předpisů EU pro obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami je ochrana druhů v přírodě, nakládá se s exempláři druhů uvedených v příloze A, které se narodily a byly odchovány v zajetí nebo byly uměle rozmnoženy (v souladu s definicemi CITES a předpisů EU) jako s exempláři druhů uvedených v příloze B. Pro tyto exempláře mohou být podmínky vydání dovozního nebo vývozního povolení méně přísné.

Mezi další odchylky z dovozních a vývozních podmínek patří například:

- ▶ tranzit exemplářů přes území EU
- ▶ obchod s exempláři, které byly získány a podstatně změnilly svůj původní stav před rokem 1947
- ▶ obchod s exempláři osobního nebo rodinného charakteru
- ▶ výměna exemplářů mezi registrovanými vědeckými institucemi

Vnitřní obchod v Evropské unii

Vnitřní obchod v EU zahrnuje obchod uvnitř jednoho členského státu EU stejně jako obchod mezi jednotlivými členskými státy EU. V důsledku ustanovení jednotného trhu v Evropské unii neexistují vnitřní pohraniční kontroly a obecně lze zboží volně přepravovat a obchodovat s ním v rámci EU. Proto povolení nebo potvrzení pro pohyb exemplářů druhů uvedených v přílohách B, C nebo D v rámci EU nejsou vyžadována, ačkoli jednotlivé členské státy mohou držení určitých typů exemplářů

omezit. Exempláře z přírody druhů uvedených v příloze A nelze běžně využívat ke komerčním účelům a jejich pohyb v rámci EU rovněž podléhá regulaci. Komerční využití druhů uvedených v příloze B může být v Evropské unii zakázáno, nelze-li příslušným orgánům uspokojivě prokázat, že byly nabyty (popřípadě dovezeny do EU) v souladu s ochranářskou legislativou příslušných zemí.

Značení a označování živých zvířat a výrobků z volně žijících druhů

Určité exempláře druhů uvedených v přílohách musí být nezaměnitelně označeny. Mezi vybrané případy patří např. určité exempláře chované v zajetí, krokodýlí kůže a africká slonovina určité délky nebo hmotnosti. Přesně stanovené způsoby značení exemplářů jsou také předepsány v nařízení EU pro obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami, včetně např. označování nádob s kaviárem. Označování kaviáru pro vývoz, zpětný vývoz nebo obchod v rámci EU lze provádět pouze v balících nebo přebalovacích závodech s licencí, vydanou výkonným orgánem CITES. Výjimky z předpisů pro značení nebo používání náhradních metod se povolují ve zvláštních situacích, např. pokud výkonný orgán CITES považuje předepsanou metodu značení za nevhodnou z důvodu fyzických vlastností nebo chování exempláře či druhu.

Nařízení (ES) č. 865/2006 také stanovuje vydávání štítků používaných pro nekomerční přesun exemplářů mezi registrovanými vědci, vědeckými institucemi, pro muzejní exempláře nebo pro výměnu herbářových exemplářů atd. Pro takový přesun mezi registrovanými institucemi se povolení nevyžaduje, existují však přísné požadavky na označování a tyto přesuny jedinců mohou proběhnout výhradně mezi zařízeními schválenými výkonným orgánem CITES.

Transport, držení a přesuny exemplářů

Nařízení Rady ES č. 338/97 vyžaduje, aby byly živé exempláře druhů, zahrnutých v příloze A, B a C, určené k vývozu nebo zpětnému vývozu připraveny a zaslány způsobem, který minimalizuje riziko poranění, poškození zdraví nebo týrání. Tento požadavek je v rámci EU implementován prostřednictvím Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činnostech, jež uvádí, že transport živočichů je nutno provádět způsobem, který je v souladu s předpisy pro transport živých zvířat Mezinárodní asociace pro leteckou přepravu (IATA).

Koordinace obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami v rámci EU

Na provádění předpisů EU o obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami dohlíží v rámci EU Evropská komise. Jednou z hlavních úloh Komise je zajistit, aby legislativa na úrovni Evropského společenství odpovídala

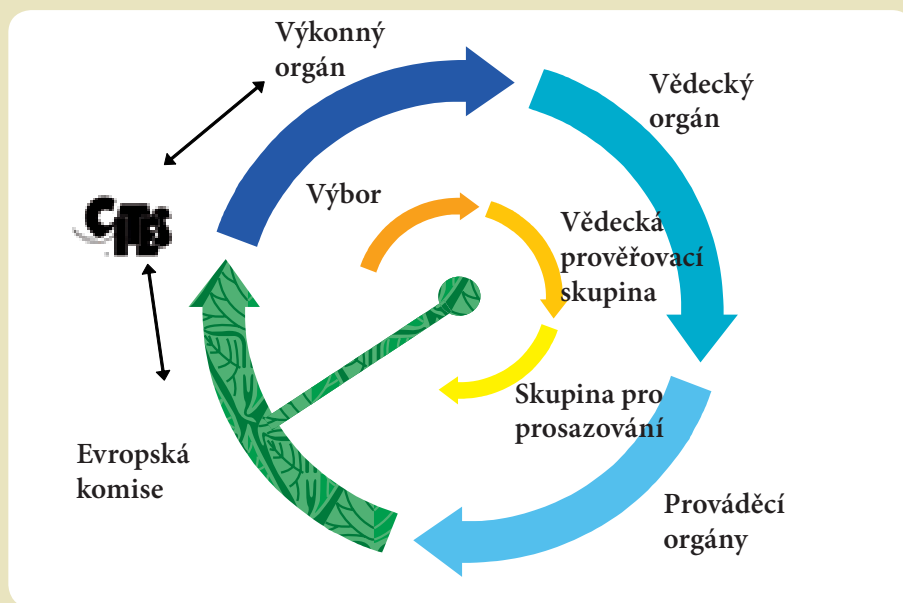
potřebám účinné kontroly obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami, což se realizuje prostřednictvím pravidelných revízi předpisů EU.

Výbor pro otázky obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami (dále jen Výbor) stanovuje opatření, potřebná pro zkvalitnění implementace předpisů EU o obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami. Výbor se obvykle schází v Bruselu třikrát ročně.

Vědecká prověřovací skupina (SRG) se schází obvykle třikrát ročně v Bruselu a provádí rozbor veškerých vědeckých otázek, souvisejících s aplikováním předpisů EU o obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami, včetně toho, zda obchod nemá škodlivý vliv na stav ochrany daného druhu. V případě, že je tato skupina přesvědčena, že by obchod mohl mít negativní dopad, lze dovoz z příslušných zemí původu dočasně pozastavit.

Skupina pro prosazování předpisů Rady (EG) se schází dvakrát ročně v Bruselu za účelem posouzení technických otázek,

Obrázek 1. Spolupráce a koordinace mezi jednotlivými institucemi v EU a na národní úrovni

týkajících se výkonu předpisů EU o obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami a výměny informací.

Gaboronský dodatek a přístup Evropského společenství k úmluvě CITES

Aktuální stav ratifikace gaboronského dodatku k úmluvě CITES

Aby gaboronský dodatek vstoupil v platnost a aby se Evropské společenství stalo smluvní stranou úmluvy CITES, musí dodatek ratifikovat 54 z 80 států, které byly smluvními stranami CITES v okamžiku přijetí dodatku. K tomu stále chybí ratifikace celé řady smluvních stran³.

Sekretariát úmluvy CITES i konference smluvních stran opakovaně vyzývaly smluvní strany, které tak ještě neučinily, k ratifikaci gaboronského dodatku. V rámci cíle číslo 6 (pokrok na cestě ke globálnímu členství) byla na jedenáctém zasedání konference smluvních stran úmluvy CITES v roce 2000 schválena strategická vize úmluvy CITES. I ta vyzývá k pokroku při ratifikaci dodatku. Rovněž rozhodnutí přijaté na 12. zasedání konference smluvních stran a usnesení 13. zasedání konference vyzývají smluvní strany, aby dodatek ratifikovaly co nejdříve, pokud tak doposud neučinily.

Důvody ratifikace gaboronského dodatku

Evropské společenství je jedinou organizací pro regionální hospodářskou integraci (REIO), která má pravomoc úmluvu

³) K 1. červenci 2007 ještě bylo třeba, aby dodatek ratifikovalo nejméně 7 dalších států

CITES provést. Pokud gaboronský dodatek vstoupí v platnost, bude se tak Evropské společenství moci stát smluvní stranou úmluvy CITES.

To by mu umožnilo plně se zapojit do práce v rámci úmluvy. Stalo by se tak jediným kontaktním místem, na něž by se mohly obracet smluvní strany a sekretariát. Pokud by Evropské společenství k úmluvě přistoupilo, stalo by se pro něj a pro všechny jeho členské státy provádění a prosazování úmluvy právně závazným a Společenství by tak neslo formální odpovědnost. Bylo by odpovědné vůči ostatním smluvním stranám za provádění úmluvy.

Právní předpisy Evropského společenství provádějící úmluvu CITES je za jeho současného postavení, kdy není smluvní stranou úmluvy, dobrovolná a Společenství není úmluvou vázáno. Sekretariát a konference smluvních stran tak nemohou Evropské společenství volat formálně k odpovědnosti. Musí se oficiálně obracet na členské státy, které přenesly své pravomoci na Evropské společenství.

Dodatečná podpora a financování úmluvy a smluvních stran

Pokud by bylo Evropské společenství smluvní stranou, přispívalo by na provoz úmluvy platbou určitého procenta jejího základního rozpočtu. Navíc by mu členství v úmluvě CITES dalo jasný institucionální základ, který by mu umožňoval přispívat na projekty CITES a pomáhat jednotlivým smluvním stranám v rámci jejich programů budování kapacit.

Hlasovací práva

Rovnováha sil v úmluvě by se přistoupením Společenství nezměnila. Evropské společenství by nezískalo dodatečné hlasy, ale hlasovalo by s počtem hlasů svých členských států.

Mezinárodní podpora provádění úmluvy

Protože Evropské společenství není smluvní stranou, nepřispívá na provozní náklady úmluvy. Přesto však aktivně spolupůsobí při realizaci řady projektů, jež provádění úmluvy CITES podporují. Jako příklad lze uvést pomoc smluvním stranám při vypracovávání programů zachování druhů a při posilování jejich schopností spolupracovat v rámci regionů. Dále jsou uvedeny některé nejvýznamnější projekty podporované Evropským společenstvím, které se týkají provádění úmluvy CITES, pokud jde o slony, jesetery a některé dřeviny:

Program MIKE

MIKE je zkratka pro program zaměřený na sledování nelegálního zabíjení slonů (Monitoring of Illegal Killing of Elephants). Podporuje budování institucí v zemích, kde sloni žijí. Jeho cílem je účinné obhospodařování sloních populací a dodržování zákonů. Usiluje o dlouhodobé uchování druhu a trvale udržitelnou regulaci jeho početních stavů. Zároveň bedlivě sleduje nezákonný lov slonů. Systém v současnosti funguje ve 38 státech Afriky a Asie. Pro veškeré rozhodování ohledně slonů je velmi důležité, aby byly k dispozici co nejlepší informace. Program MIKE tak napomáhá úmluvě CITES při stanovení účinné politiky zachování druhu a obchodování s výrobky ze slonů a slonoviny. Evropská komise vyčlenila na podporu programu v období let 2006 – 2010 částku 9,8 milionů eur.

Udržitelné rybářství v Kaspickém moři

Evropská komise podporuje v rámci Environmentálního programu pro Kaspické moře instituce v daném regionu s cílem pomoci při obnově a zachování rybích populací Kaspického moře, včetně jesetera. V posledních letech bylo vyčleněno celkem 850 000 eur na vypracování dokonalejších metod výzkumu a na

zlepšení schopností rybářství při tvorbě regionálních plánů obnovy rybí populace. Projekt napomáhá smluvním stranám při zavádění požadavků daných úmluvou CITES v oblasti lovu jeseterů a vývozu kaviáru.

Projekt CITES-ITTO o provádění úmluvy CITES v oblasti dřevin

Evropská komise podporuje vnitrostátní orgány v celé řadě států Jižní Ameriky, Afriky a Asie při provádění úmluvy CITES v oblasti dřevin. Především se jedná o mahagonovník, afrososii a ramín. Cílovým zemím má pomoci při plnění vědeckých, správních a právních požadavků týkajících se pěstování uvedených dřevin a obchodu s nimi. Bude podporovat

vědecké autority ve schopnosti činit nezávislé nálezy týkající se těžby uvedených dřevin. Další oblastí je podpora mezistátní spolupráce při sestavování regionálních hospodářských plánů. Účelem je zajištění udržitelného mezinárodního obchodu s uvedenými dřevinami.

Projekt bude realizován prostřednictvím Mezinárodní organizace pro tropické dřevo (ITTO), a to v úzké spolupráci s úmluvou CITES. Příspěvek ze strany ES bude v letech 2007–2010 činit 2,5 milionů eur. K tomu přistupuje spolufinancování od dalších partnerů.

Evropská komise dobrovolně podporuje i další činnosti sekretariátu úmluvy CITES, jako např. vypracovávání školicích materiálů CITES určených pro pracovníky zabývající se prosazováním úmluvy. Jedná se i o pomoc při pořádání seminářů zaměřených na posílení schopností jednotlivých subjektů úmluvu prosazovat.

Další informace o předpisech EU v oblasti obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami / CITES

- ▶ další informace o předpisech EU v oblasti obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami, včetně informací o požadavcích na povolení, národní legislativě a značení, chovu v lidské péči, držení živých jedinců a jiných hlediscích péče o zvířata jsou k dispozici na stránkách www.eu-wildlifetrade.org, které spustila Evropská komise a organizace TRAFFIC Europe v roce 2003.
- ▶ stránky Evropské komise o CITES a obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami v EU: http://ec.europa.eu/environment/cites/home_en.htm
- ▶ druhy, uvedené v přílohách předpisů EU v oblasti obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami a v přílohách CITES a druhy, jejichž dovoz do EU není povolen lze najít na stránkách Světového centra pro monitoring ochrany přírody Programu OSN pro životní prostředí (United Nations Environment Programme – World Conservation Monitoring Centre, UNEP-WCMC): www.unep-wcmc.org
- ▶ Oficiální stránky CITES: <http://www.cites.org/>
- ▶ Stránky organizace TRAFFIC: <http://www.traffic.org/>
- ▶ Červená kniha ohrožených druhů IUCN: <http://www.redlist.org/>

Webové stránky členských států EU

- ▶ AT (Rakousko): Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft: <http://www.cites.at/>
- ▶ BE (Belgie): Service public fédéral santé publique, sécurité de la chaîne alimentaire et environnement; Federale overheidsdienst volksgesundheit, veiligheid van de voedselketen en leefmilieu: https://portal.health.fgov.be/portal/page?_pageid=56,513288&_dad=portal&_schema=PORTAL
- ▶ BG (Bulharsko): www.moew.government.bg; www.chm.moew.government.bg
- ▶ CZ (Česká republika): Ministerstvo životního prostředí: <http://www.env.cz/>
- ▶ CY (Kypr): http://www.cyprus.gov.cy/moa/agriculture.nsf/index_en/index_en?OpenDocument
- ▶ DK (Dánsko): Miljøministeriet: <http://www.cites.dk/>
- ▶ DE (Německo): Seite des Bundesamts für Naturschutz als CITES-Vollzugsbehörde mit umfassenden Informationen und Links zum Artenschutzvollzug unter WA-Vollzug/CITES <http://www.bfn.de>
Recherchemöglichkeiten zum Schutzstatus von geschützten Arten <http://www.wisia.de>
- ▶ EE (Estonsko): www.envir.ee

- ▶ EL (Řecko): <http://www.minenv.gr/>
- ▶ ES (Španělsko): Ministerio de Industria, Turismo y Comercio: http://www.mcx.es/sgcomex/soivre/cites_spain.htm
- ▶ FI (Finsko): Ympäristöministeriö: <http://www.ymparisto.fi/cites>
- ▶ FR (Francie): Ministère de l'Écologie et du Développement Durable: <http://www.ecologie.gouv.fr/-CITES-.html>
- ▶ HU (Maďarsko): Ministry of Environment and Water www.cites.hu
- ▶ IE (Irsko): Department for Environment, Heritage & Local Government: <http://www.environ.ie>
- ▶ IT (Itálie): Sito web dell'Autorità di Gestione della CITES Italiana: <http://www.minambiente.it/>
- ▶ LV (Lotyšsko): Dabas aizsardzības pārvalde: <http://www.dap.gov.lv>
- ▶ LT (Litva): <http://www.am.lt>
- ▶ LU (Lucembursko): Ministère de l'environnement: <http://www.environnement.public.lu/>
- ▶ MT (Malta): <http://www.mepa.org.mt/environment/index.htm?CITES/mainpage.htm&1>
- ▶ NL (Nizozemsko): De website van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit: <https://www.hetInvloket.nl>
http://www.minlnv.nl/portal/page?_pageid=116,1640898&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_document_id=110637&p_node_id=143274
- ▶ PL (Polsko): Ministry of the Environment www.mos.gov.pl/cites-ma
- ▶ PT (Portugalsko): Instituto da Conservação da Natureza: <http://portal.icn.pt/ICNPortal/vPT/>
- ▶ RO (Rumunsko): www.mmediu.ro
- ▶ SE (Švédsko): www.sjv.se; <http://www.naturvardsverket.se/>
- ▶ SK (Slovensko): Ministerstvo životného prostredia SR: <http://www.enviro.gov.sk/>
- ▶ SI (Slovinsko): Spletna naslova upravnih organov CITES v Republiki Sloveniji: <http://www.mop.gov.si/>; <http://www.arso.gov.si/>;
Spletni naslov strokovnega organa CITES v Republiki Sloveniji: <http://www.zrsvn.si/sl/>
- ▶ UK (Spojené království): Department for Environment, Food and Rural Affairs (Defra): <http://www.ukcites.gov.uk/>

Evropská komise

Předpisy pro obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami v Evropské unii

Úvod do CITES a její implementace v Evropské unii

Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství

2007 — 24 s. — 21 x 21 cm

ISBN 978-92-79-05424-2

Jak získat publikace EU

Publikace vydávané Úřadem pro úřední tisky, jež jsou určeny k prodeji, lze objednat na stránkách EU Bookshop <http://bookshop.europa.eu> u prodejce, kterého si zvolíte.

Můžete také zažádat o seznam prodejců z celosvětové sítě prostřednictvím faxu:
(352) 2929-42758.

Copies of this publication are available free of charge while stocks last from :

<http://bookshop.europa.eu>

Fax : 32-2-299 61 98

KH-77-07-262-CS-C

ISBN 978-92-79-05424-2

9 789279 054242